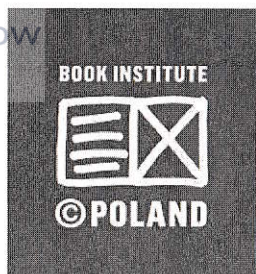

LIBRIS

We know
books

This book has been published with the support
of the © POLAND Translation Program

Această carte a fost publicată cu sprijinul
© POLAND Translation Program

© Editura EIKON

București, Calea Giulești 333, Sector 6,
cod poștal 031310, România

Difuzare / distribuție carte: 021 348 14 74
0733 131 145, 0728 084 802
difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: 021 348 14 74
0728 084 802, 0733 131 145
contact@edituraeikon.ro
www.librariaeikon.ro

Editura Eikon este acreditată de
Consiliul Național al Cercetării Științifice (CNCS)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
GAŁCZYŃSKI, KONSTANTY ILDEFONS

Lumina înnorată : antologie / Konstanty Ildefons Gałczyński ;
trad. din polonă de Passionaria Stoicescu și Constantin Geambașu ;
pref. și note de Constantin Geambașu. - București : Eikon, 2026

ISBN 978-606-49-1705-8

I. Stoicescu, Passionaria (trad.)

II. Geambașu, Constantin (trad. ; pref. ; note)

821.162.1

Redactor: Larisa Pleșca

DTP: Mihăiță Stroe

Editor: Valentin Ajder

Konstanty Ildefons Gałczyński

LUMINA ÎNNORATĂ

Antologie

Traducere din polonă
de Passionaria Stoicescu
și Constantin Geambașu

Prefață și note
de Constantin Geambașu

E I K O N

București, 2026

Cuprins

<i>Konstanty Ildefons Gałczyński</i>	
<i>sau artistul trubadur (Constantin Geambașu)</i>	5
Muza	15
Shakespeare și crizantemele.....	17
Toamna	18
Argintii și aurii	19
Emigranții	20
Servus, Madonna	22
Evviva la poesia	23
La Danse des Polonais	25
Rugăciune către Îngerul Păzitor	28
Fugim întruna.....	29
Seară grea	30
(Iată, vezi, toamna iar se arată...)	31
Cum fug în zbor încâlcit anii.....	32
(Te-am iubit...).....	33
(Ești a mea, cea dintâi, în visări...)	34
(Scrum selenar)	35
Conversație lirică	36
Scrisoare cu violetă	37
CALEAȘCA FERMECATĂ	39
Paștele lui Johann Sebastian Bach.....	45
Întâlnire cu mama	48

Cânturi	53
Noctes Aninenses.....	63
Stelele	71
Copil evreu.....	73
Dacă bazilica Notre-Dame... ..	74
Elegie.....	75
Cine a inventat bradul?.....	76
Despre august	79
Invocații poeziei	82
Luna	85

european, inclusiv cel francez, perceptibile în anumite zone ale operei sale prin atenția acordată sugestiei, muzicalității și atmosferei. Totuși, aceste influențe nu se cristalizează într-o adeziune doctrinară, ci sunt integrate într-un stil personal, sincretic, greu de subsumat unei singure școli literare.

Dubla mișcare – între joc și conștiință critică – explică de ce Gałczyński nu poate fi redus nici la imaginea unui poet pur ludic, nici la aceea a unui autor strict angajat ideologic. El funcționează mai degrabă ca un observator mobil al lumii sale, capabil să surprindă, prin deformare poetică, tensiunile profunde ale epocii. În acest sens, locul său în literatura polonă a secolului XX este unul de intersecție: între tradiția modernistă a începutului de secol, experiența avangardelor și presiunea istorică a regimurilor totalitare. Din această intersecție se naște o poezie care refuză stabilitatea clasificărilor și care își păstrează vitalitatea tocmai prin capacitatea de a oscila între registre, forme și perspective diferite.

Muza

Altora să le sufle-n goarnă de preț Gloria,
gloata să petreacă vesel, să se-audă,
s-adoarmă unde-ar apuca –
eu cu Muza mea,
nudă,
în strofă vom sta.
Muză „Templul Dianei” strofa asta va fi,
ca Endymion, alături ție în visare;
ierburi de leac vom aduna,
ne-om îmbrăca și dezbrăca,
lapte vom bea
din ugere imaginare.
Ca o grădină strofe-n straturi vom împărți,
alei din rimele cele verzi vor răsări,
iar din cele albe chiloți îți croiesc,
din cele roșii îmi voi face frac
și-așa
vom trăi ca-n basmul acela regesc.
Strofe, „insule de coral” pentru miraje
(Vrajă
ce nu miră poezi”).
Când nu vei vrea să gătim un prânz
pe-un auto-Pegas o vei șterge dârz,
în paradis de triolet.
Lunatică de vei fi într-un anume fel,
în oricare vers luna va răsări.
Pe geruri o lună-n octavă vom fi,
pe arșiți – în cel mai elastic rondel.
În umbrelă pot să prefac
un semn de-ntrebare,

căci te temi de comete, pistrui;
iar febră dacă o să ai,
doar mâna să ridici:
termometru din virgulă-apare...
Acolo, ca dulci rime, buzele ne-om uni,
te-oi mângâia și iubi, așa ca un prior –
buze s-or apropia, rime s-or contopi,
strofa, cer va fi, iar cezura-un meteor...
Acolo, da!
Rai lumea va fi,
fericirea
va flutura „pânze-aurii”!
Și totuși:
(gândit-am deodată)
decât Pegas, Diana și Ceres
vreau negustoreala curată:
o crâșmă, o casă, un fier de călcat
și chiar o birjă de închiriat.

1926

Shakespeare și crizantemele

Când noaptea spre Arabia vasul se-ndreaptă,
vuind de artificii țâșnind în diademă,
încă mult timp pe punte ademenit ți-era
văzul, de-acel amant cu albă crizantemă.

Iubitul te trădează: nu crede-n floarea sa,
„prins de curentul apei către vărsare dus” –
deși ai buze roșii și ochi de verde stea,
deasupra lui o forță-s, dar el e mai presus.

E marea teatrul apei, pe scena lui de val,
cu trâmbițe din Shakespeare, el va cânta dansând;
tu ești atât de mică, o liră-n cânt de bal –
că n-o să-i șteargă urma de pe nisip vreun vânt.

Nu-l crede: plin de furii e-amantul lui Rimbaud,
tu, inimă pierdută pe-o plajă între spații;
de groază îi sunt ochii, ai tăi doar blând izvod –
trufie-i el, clanuri și prăbușiri de nații.

Nu plânge, vor veni spre tine nopți amare –
iubirea-i suferință, nu joc deșert de-o zi.
Destul e că, gustând acele fructe rare,
de buzele-ți zemoase cu drag și-o aminti.

1926

Toamna

Lucește măru-n ramuri ca jaru-n scrumuri stând
și râde vesel moara cu aeru-n frământ.

Ca-n frize de-altădată, cu măiestria lor,
cu daruri roz, fecioare încep duel de-amor.

Deja pocnesc castane și frig e-n zori de zi:
O, tinere prieten, ce bine-i a-ți găsi

iubita cu căsuță, grădină și-un clavir
și părul să-ți dezmierde opale fir cu fir,

cu care după-masă să poți citi zelos
Mickiewicz¹, ea să aibă braț tare, chip frumos

ca toamna visătoare, ca toamna ce-o muri
și ca acele mere acruțe și zglobii.

1926

¹ Adam Mickiewicz (1798-1855), celebru poet romantic polonez, bard național,
n.t.

Argintii și aurii

Când capelă de-aur cioplea,
uși de-argint puneă uneori.
Meșter Benvenuto făcea
de aur și privighetori.

Cioplea păsări, capele vii,
meșter Benvenuto cu drag:
păsări cu triluri aurii,
uși sunând cu argintu-n prag.

Benvenuto făcea iar
de aur mici broscuțe,
cu ochi din aur de jar
și de aur lăbuțe.

Și lumea mesageră
a artei lui fidele,
terra fu de-aur sferă,
mai sus, de-arginturi stele.

Când moartea rea l-a răpit,
pe-o pernă de-argint stătea –
familia i-a jelit
de aur inima sa,

Căci inima aur i-a fost,
metale de aur și-argint,
darul de-argint i-a fost rost,
talent de aur și-argint.

1928

În Mexic, Kuba Paździor
punea-n pământ șine grele,
cu ochii-nlăcrimați de dor
câtând spre poloneze stele.

Iar Hieronimus Barwinek
creștea-n Canada mere verzi
și se gândea cum cresc și trec
coapte la Kujawy-n livezi.

Iar un șofer, K. Pokorny,
ajuns în Australia,
în scris soției se plânga
că habar n-are ce-i „good morning”.

Și nu doar unul lacrimi grele
a plâns, și mamă, și-a lui soartă.
În grup plecat-au. Cu boccele,
și iarna-i aștepta în poartă.

Vârtejuri i-au răpit imunde
și mâinile de funcționari;
și nu știau cum și pe unde,
de alte limbi n-aveau habar.

Și nu știau că biata țară
a lor era o frunză vie,
acolo-n inimă s-apară
stejarul frunzelor o mie.

Și nu știau c-așa se poate,
când ei pluteau în rătăcire,
să știe cineva de toate,
să sufere cu ei la fire.

Și-avea un suflet alb de crin
și inima cu fapta, pură.
Și azimi trimitea „de-Ajun”
și verde brad în bătătură.

1929